

Семенишена Юлія
студентка бакалавріату
Науковий керівник: Герасименко Т.О., к.е.н., доцент
Львівська комерційна академія
м. Львів, Україна

АУДИТ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Історію державного аудиту в Україні доречно розглядати з моменту становлення державного фінансового контролю.

Історія державного фінансового контролю нерозривно пов'язана з історією становлення державності України. При цьому, перебуваючи у складі Російської імперії, Україна не мала власних органів державного фінансового контролю.

Контрольні функції, як і на всій території Росії, виконувало згідно з «Положенням про місцеві контрольні установи в імперії» від 3 січня 1866 р. Управління державного контролю, яке працювало при Міністерстві фінансів. лід зазначити, що в Україні система контролю сформувалася на фундаменті командно-адміністративного устрою, де шляхом сильної централізації управлінських структур увага зосереджувалася на політичних функціях контролю і його масовості, що негативно впливало на компетентність та об'єктивність. У результаті цього об'єкти управління поступово стали відходити від реального контролю, а сам процес ставав все більше формальним, що, передусім, вплинуло на темпи розвитку економіки.

В умовах ринкових відносин стали формуватися нові органи державного контролю. Після здобуття Україною незалежності виникла необхідність у підвищенні ролі державного фінансового контролю і в 1993 р. було прийнято Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні», а Указом Президента України від 27 серпня 2000 р. № 1031 «Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи» Головному контрольно-ревізійному управлінню України надано статус центрального органу виконавчої влади. Також 11 липня 1996 р. Верховною Радою України прийнято Закон України «Про Рахункову палату», де зазначено, що Рахункова палата є постійно діючим органом державного фінансового контролю.

Аналіз сучасного стану організації та функціонування системи державного аудиту в Україні виявив низку невирішених практичних проблем, серед яких основними є відсутність систематизованої та завершеної нормативно-правової бази (у тому числі загальних стандартів державного аудиту); необхідність реформування організаційних структур контролюючих органів (ДКРС України та Рахункової палати України), а також напрямів їх діяльності; невідповідність методологічних засад державного аудиту сучасним умовам; низьке матеріально-технічне (враховуючи соціально-побутове) та фінансове забезпечення функціонування органів контролю. Перераховані негативні явища є суттєвими

перешкодами на шляху становлення справді ефективної та гідної системи державного аудиту.

Доцільно конкретизувати, що однією з основних причин несформованості цілісної системи можна визначити недосконале законодавство. Система державного фінансового контролю України загалом та державного аудиту зокрема функціонує без базового закону, який би встановлював основні поняття у цій сфері, чітко розподіляв би завдання, функції та повноваження між контролюючими органами та органами державної і місцевої влади, регламентував відносини між суб'єктами та об'єктами контролю, визначав відповідальність та незалежність відповідних уповноважених посадових осіб. Бюджетний кодекс України не врегульовує цих питань. Норми чинних законів та нормативно-правових актів у сфері державного фінансового контролю не завжди узгоджені між собою. Методичні рекомендації та інструкції охоплюють лише окремі аспекти.

Наслідком безсистемності у правовому полі стала розбалансована система органів, що забезпечують державний фінансовий контроль та державний аудит. Діяльність державних органів, що реалізують контрольні, контрольно-ревізійні, наглядові і фіскальні дії щодо бюджетних коштів, регулюється окремими спеціальними законами і нормативно-правовими актами. Український аудит є саморегульованою діяльністю. Офіційним регулятором вітчизняного аудиту є Аудиторська палата України, яка створюється і функціонує як незалежний самостійний орган і є юридичною особою, що вирішує важливі питання у сфері методологічного й організаційного управління аудитом в Україні.

Повноваження Аудиторської палати України поширюються на такі важливі сфери аудиторської діяльності: сертифікація аудиторів; підвищення кваліфікації аудиторів; реєстрація аудиторських фірм та аудиторів – приватних підприємців і ведення реєстру суб'єктів аудиторської діяльності; стандартизація аудиторської діяльності (застосування стандартів аудиту і кодексу професійної етики); контроль якості аудиторських послуг.

До проблемних питань аудиту можна віднести:

- брак достатнього досвіду аудиторської діяльності;
- відсутність нормативної бази аудиту – аудиторських стандартів, що забезпечили б єдині критерії якості аудиту (посадові обов'язки, службова відповідальність тощо);
- відсутність методичних рекомендацій щодо проведення аудиту;
- недостатня кількість кваліфікованих кадрів, а звідси і неосвоєний ринок аудиторських послуг;
- відсутність типових форм документів з аудиту (договорів, висновків тощо);
- комп'ютеризація аудиту тощо.

Для вирішення вищезазначених проблем варто навести деякі шляхи їх подолання та перспективи розвитку аудиту в Україні:

- «детінізація» економіки України, відповідно зі зменшенням обсягів «тіньового» бізнесу значення аудиту зростатиме;
- розробка механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги

шляхом вивчення міжнародного досвіду з цього питання;

- підвищення престижу аудиторської професії, надання впевненості у відповідності ціни якості роботи аудитора;
- розробка внутрішньо-фірмових методик аудиту, робочої документації;
- розробка типових методик аудиторської перевірки у розрізі галузей їх функціонування;
- скасування штучно вмонтованих елементів закордонної теорії та практики, які не тільки не мають обґрунтованого змісту, але й суперечать реальним потребам обліковців-практиків;
- удосконалення навчальних планів підготовки обліковців у вищих навчальних закладах, адаптувати їх знання до потреб практики реального життя.

Аудиторські послуги в Україні розвиваються швидкими темпами, хоча і існують певні проблеми. Більш глибоке дослідження цих проблем може стати основою для визначення пріоритетних напрямків вдосконалення аудиторської діяльності з огляду на перспективи розвитку ринкової економіки і відносин власності в Україні, а їх розв'язання сприятиме подальшому впровадженню аудиторської професії в господарську практику і формуванню у громадськості впевненості у високій професійній майстерності аудиторів.

Список використаних джерел

1. Про аудиторську діяльність [Текст] : [закон України : офіц. текст: за станом на 05.04.2015 р. / Верховна Рада України; Закон від 22.04.1993 № 3125-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 23. – с.243. – Доступно з мережі Інтернет : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12> (дата доступу : 15.11.2015 р.). – Заголовок з екрана.
2. Калінська, Т.А. Сучасний стан і проблеми вітчизняного аудиту [Текст] / Т.А. Калінська // Науково-виробничий журнал. – 2010. – № 3. – С.20–22.
3. Усач, Б. Проблеми розвитку аудиту в Україні [Текст] / Б.Усач // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 217–222.
4. Одінцов, Л.М. Система фінансового контролю і розвиток аудиторства в Україні [Текст] / Л.М. Одінцов, А.О. Титаренко, М.В. Швець, Титаренко А.О., Швець М.В. // Вісник Кременчуцького державного політехнічного університету. – 2009. – №1. – С.47.

